

SEKSUALFORBRYDELSER

- FORSLAG TIL ÆNDRING AF DEN ISLANDSKE STRAFFELOV

AF PROFESSOR RAGNHEIDUR BRAGADÓTTIR

*In recent years, provisions on sexual offences in Iceland's penal law have been criticized by scholars and institutions working in the interests of women and children. Since the author of this article has conducted research on these offences, Iceland's Minister of Justice asked her to author a bill suggesting new provisions on sexual offences in the Penal Code. The current article describes the changes she suggested to the provisions on rape, as well as those made in regard to other sexual offences against adults, sexual offences against children, and prostitution. The political context surrounding work on the bill is described, as is the unique method applied in its presentation - where the public was given an opportunity to comment on it prior to its submission to the Althing.**

1. Indledning

Det islandske Alting er netop blevet forelagt et lovforslag til ændring af straffeloven.¹ Forslaget indebærer en revision af størstedelen af det kapitel i loven, der handler om seksualforbrydelser, det vil sige voldtægt og andre forbrydelser mod voksne menneskers kønsfrihed (§ 194-199), seksualforbrydelser mod børn (§ 200-202) samt prostitution (§ 206). Anledningen til lovforslaget, dets udarbejdelse og præsentation, efter at det første udkast forelå, var ret speciel og usædvanlig. Forskningsmiljøet spillede således en større og vigtigere rolle, end man hidtil har kendt til ved udarbejdelsen af lovforslag. Forskere havde påpeget, at den nugældende lovgivning var mangelfuld, og forskningen havde desuden konstateret, at visse kritikpunkter fra forskellige instanser i samfundet var begrundede. Der var foregået diskussion i forskningsmiljøet om disse mangler og mulighederne for forbedring. Myndighederne henvendte sig derefter til forskningsmiljøet omkring udarbejdelsen af et udkast til lovforslag om seksualforbrydelser og en præsentation af det. Samtidig indførte man nye metoder i aktivisering af den almene borger og foreninger ved udformningen af lovforslaget. Dette er første gang i Island, at forskere og samfundet som helhed involveres så markant i udarbejdelsen af et lovforslag.

* Title in English: *Sex Offences – Proposals for Amendments to the Icelandic Penal Code*. Original in Danish.

Jeg vil gennemgå denne proces og deler emnet op i tre afsnit: Først vil jeg drøfte anledningen eller motivationen til udarbejdelsen af lovforslaget. Siden vil jeg gennemgå lovforslagets indhold, de vigtigste nyheder i det og den argumentation, der ligger til grund herfor. Til sidst vil jeg gøre rede for lovforslagets skæbne, efter at det første udkast forelå.

2. Baggrunden for lovforslaget

Den nugældende islandske straffelov stammer fra 1940. Lovens bestemmelser om seksualforbrydelser blev første gang revideret i 1992. Loven fra 1992 var i sin tid en stor forbedring. Men på de 14 år, som er gået siden loven trådte i kraft, har udviklingen været hastig. Viden om forbrydelserne, deres karakter og følger er blevet mere udbredt. Den offentlige debat om seksualforbrydelser er mere åben nu end før, og ingen er længere i tvivl om, hvor udbredte og skadelige seksualforbrydelserne er, både for ofrene og samfundet som helhed. Selv om man har set flere domme for visse typer seksualforbrydelser, er det klart, at et stort antal forbrydelser aldrig kommer for dagens lys, og selv om de gør det, er antallet af fældende domme relativt ringe. Til trods for, at nugældende bestemmelser i straffeloven om seksualforbrydelser ikke er gamle, er der i de seneste år fremkommet en stigende kritik af nogle af dem. Man anser, at de ikke yder ofrene beskyttelse nok, og desuden er det mange, som mener, at der i loven gemmer sig gamle og forældede holdninger til kvinder. Den definition af begrebet voldtægt, som loven bygger på, stemmer ikke overens med, hvad folk alment forstår ved sådan en forbrydelse. Desuden har man ment, at domstolenes strafudmåling for disse forbrydelser har været for mild, ikke mindst når det drejer sig om forbrydelser mod børn.

Forskellige organisationer og institutioner har i de seneste år arbejdet ihærdigt på at komme med forslag til forbedringer, og de har krævet ændringer og reformer. Kvindebevægelsen har stået i spidsen for dette arbejde foruden sammenslutninger, der har arbejdet med ofrene. På en vis måde kan man datere forskningsmiljøets indblanding i dette arbejde til dengang for ti år siden, da der blev oprettet et nyt kursusfag ved det juridiske fakultet ved Islands Universitet. Kurset fik navnet 'Voldsforbrydelser i kvinderetligt perspektiv'. På kurset blev der blandt andet gjort rede for forbrydelsen voldtægt og andre forbrydelser mod voksne menneskers kønsfrihed, seksualforbrydelser mod børn og prostitution, foruden vold i hjemmet. Der blev givet et overblik over straffebestemmelserne i den nugældende lov og over de sanktioner, forbrydelserne medfører ud fra traditionelt strafferetligt perspektiv. Der blev endvidere lagt særlig vægt på at diskutere emnet ud fra den kritiske indstilling, der er fremkommet i de seneste års kvindeforskning, og kriminalpolitiske synspunkter om, hvordan det er nødvendigt at ændre de gældende bestemmelser således at de i højere grad er i kvinders og børns interesse, blev taget op til diskussion.

Initiativet til dette kursus blev taget af lektor Brynhildur Flóvenz og mig, og vi har undervist i kurset. Vi har endvidere været så heldige at få vores nordiske kolleger til at undervise. Som eksempel nævner jeg Beth Grothe Nielsen, der har undervist i dele af kurset adskillige gange, så hun kan med rette kaldes en af kurssets faste lærere. Desuden har vi fået Annika Snare til at holde foredrag. Man kan sige, at kurset har skabt grobund for idéer, der senere er kommet ud i samfundet med de unge mennesker, der har fået deres eksamen fra det juridiske fakultet.

I mit arbejde som professor ved Islands Universitet og i forbindelse med dette kursus har jeg sideløbende forsket i bestemmelserne om seksualforbrydelser og offentliggjort mine resultater i videnskabelige tidsskrifter og præsenteret dem for offentligheden. For at nævne eksempler på denne forskning vil jeg komme ind på to undersøgelser:

Først vil jeg nævne min undersøgelse af Højesterets strafudmåling i voldtægtssager i tidsperioden 1977 til 2002.² Undersøgelsen viste, at straffene for voldtægt oftest udmåles til mellem 1 og 2 års fængsel, og at den vold, der anvendes, er mest afgørende for straffens størrelse. Såfremt der anvendes megen vold, og der foreligger andre skærpende omstændigheder eller strafforhøjelsesgrunde, kan straffen blive indtil 4 års fængsel. Den anden undersøgelse angår bestemmelsen i den islandske straffelovs § 196, der omhandler samleje eller anden kønslig omgængelse med mentalt retarderede, sovende eller berusede mennesker, og hvordan domstolene anvender denne bestemmelse.³ I undersøgelsen fremsatte jeg en kritik af den tradition, at de midler, den skyldige bruger, når han begår forbrydelsen, afgør, om forbrydelsen falder ind under § 196, eller bliver anset som voldtægt ifølge § 194. Samtidig fremsatte jeg forslag til ændring af bestemmelserne om voldtægt og andre forbrydelser mod voksne menneskers kønsfrihed. Mine studenteres forskningsresultater på dette område har desuden ofte vakt mediernes interesse og dermed skabt diskussion i samfundet. Al denne debat har dannet grobund for det videre arbejde, og forskellige idealistiske grupper og interesseorganisationers kamp har på denne måde fået forskningsmiljøets støtte, hvilket har givet deres kamp øget vægt og bekræftet, at kritikken hviler på et solidt grundlag.

I slutningen af 2004 tog 16 organisationer og institutioner initiativet til en kampagne mod kønsrelateret vold. Kampagnen sluttede med en opfordring til myndighederne om at fremsætte en handlingsplan mod kønsrelateret vold i Island. I marts sidste år modtog Justitsministeriet et brev fra aktionsgruppen mod kønsrelateret vold i Island med forslag til forbedringer gennem udarbejdelsen af en handlingsplan mod denne form for vold. Det største kapitel i brevet til Justitsministeriet indeholdt en redegørelse for forskellige synspunkter og forslag til ændringer af retssystemet, og man kommer specielt ind på straffelovens kapitel om seksualforbrydelser. På grundlag af dette og den debat, der havde fundet sted om

seksualiseret vold, besluttede justitsministeren i foråret 2005 at tage initiativet til revidering af straffelovens bestemmelser om seksualforbrydelser. I stedet for at nedsætte et udvalg, som man plejer at gøre, anmodede han mig om at lave et udkast til lovforslag til ændring af disse bestemmelser. Det fremgik af ministerens brev til mig, at han anså det for vigtigt, at man ved revideringen byggede på et solidt strafferetligt grundlag og tog højde for udviklingen i andre lande samtidig med, at man respekterede islandsk tradition inden for lovgivning. Ellers var der ingen forskrifter om, hvordan reglerne skulle være. Det vidner om ministerens mod og fremsynethed, at en upartisk forsker får en sådan opgave. Dette er endvidere en stor anerkendelse af den forskning, der finder sted ved Islands Universitet. Da det blev offentliggjort, at jeg skulle udarbejde et udkast til lovforslag, fremkom der heller ingen bemærkninger fra de forskellige interesseorganisationer, som man ellers skulle tro ønskede at have deres repræsentanter i et udvalg om sagen. Dette kan ses som et bevis på samfundets tillid til den forskning, vi har gennemført.

3. Lovforslagets indhold

Ved udarbejdelsen af lovforslaget hentede man viden mange steder fra. For det første bygger lovforslaget på mine undersøgelser af både bestemmelserne i straffelovens kapitel om seksualforbrydelser og af domme for seksualforbrydelser. For det andet undersøgte man andre landes lovgivning om seksualforbrydelser, ikke mindst de ændringer, der er indført i nogle af nabolandenes lovgivning. I dette arbejde var det meget værdifuldt at kunne henvende sig til forskellige forskere og kolleger i de øvrige nordiske lande for at få de bedste og nyeste oplysninger om lovgivningen i deres respektive lande. For det tredje er lovforslaget baseret på oplysninger, der fremkommer i forskellige socialvidenskabelige og kriminologiske undersøgelser og dokumenter om omfanget og arten af disse forbrydelser i det islandske samfund. Til sidst har jeg bestræbt mig på at blive bekendt med forskellige parters erfaringer af at arbejde med forbrydernes ofre.

I lovforslaget lægges der vægt på, at de foreslåede ændringer af bestemmelserne falder godt i tråd med det herskende regelsystem i straffeloven, både den almene del af loven og den specielle del. Endvidere lægges der vægt på, at selve lovbestemmelserne er enkle og klare, men at der medfølger udførlige forklaringer i bemærkningerne til lovforslaget. Desuden er et af hovedprincipperne at øge kvinders og børns retsbeskyttelse og at modernisere bestemmelserne. Der lægges vægt på at sikre, såfremt det er muligt med lovgivning, at den enkeltes personlige frihed, selvbestemmelsesret, kønsfrihed og handlefrihed respekteres.

A. Voldtægt og andre forbrydelser mod voksne menneskers kønsfrihed

Voldtægt og andre forbrydelser mod voksne menneskers kønsfrihed har det til fælles, at samleje eller anden kønslig omgængelse finder sted mod offerets vilje. Det, som adskiller disse forbrydelser ifølge nugældende lov, er, at der anvendes forskellige midler til at opnå samleje eller anden kønslig omgængelse, og at lovgiveren ser forskelligt på dem – afhængig af de anvendte midler. Den vigtigste bestemmelse, og den som oftest giver anledning til en domstolsbehandling, er bestemmelsen om voldtægt. De midler, der bruges ved voldtægten, er vold eller trussel om vold. Voldtægt er den alvorligste af disse forbrydelser, og bestemmelsen om voldtægt, § 194, har den højeste strafferamme, fængsel fra 1 og indtil 16 år. Bruges der andre midler ved forbrydelsen, for eksempel udnyttelse, trusler eller svig, antages det ikke for at være voldtægt i begrebets lovtekniske forstand, og strafferammen er meget lavere end for voldtægt, det vil sige fængsel fra 30 dage indtil 3, 4 eller 6 år. Her må det tilføjes, at det – med undtagelse af manddrab og alvorlige narkotikaforbrydelser – er sædvane i islandsk ret at udmåle straffen i den nedeste ende af strafferammen for de enkelte forbrydelser. Straffe i sager om seksualforbrydelser følger denne sædvane. Straffene for voldtægt ifølge § 194 udmåles til mellem 1 og 2 års fængsel, og den vold, der anvendes, afgør som nævnt straffens størrelse. Såfremt der anvendes megen vold, og der foreligger andre skærpende omstændigheder eller strafforhøjelsesgrunde, kan straffen blive indtil 4 års fængsel. Straffene for samleje eller anden kønslig omgængelse mod ofrets vilje ved brug af udnyttelse, trusler eller svig er betydeligt mildere, almindeligvis nogle måneders fængsel.

Lovforslaget indebærer, at begrebet voldtægt bruges i en bredere forstand, end tilfældet er nu. Det bliver ikke længere en forudsætning, at der bruges vold eller trussel om vold, for at en forbrydelse bliver anset for at være voldtægt. Samleje ved anden ulovlig tvang og udnyttelse af en persons svækkede sindstilstand eller af, at en person der befinder sig i en tilstand, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen eller forstå den, omfattes også af voldtægtsbegrebet, hvis lovforslaget bliver vedtaget. Dermed vil nævnte forbrydelser få en betydelig højere strafferamme, end vi kender nu, idet strafferammen bliver fængsel fra 1 år og indtil 16 år i stedet for indtil 6 år. I de seneste år har man set betydelig flere domme for seksualforbrydelser mod berusede eller sovende mennesker. Her drejer det sig om en alvorlig forbrydelse, der indebærer en stor ugerning mod offeret. Det er svært at argumentere for, hvorfor samleje udført med vold er en alvorligere forbrydelse end samleje med en bevidstløs person, der ligger i sin egen seng og ikke forventer noget ondt, eller med en mentalt retarderet kvinde, der er forsvarsløs og uden muligheder for at tilkalde hjælp. Man må antage, at den vægt, der er blevet lagt på vold som middel ved forbrydelsen, er gammeldags og

ikke afspejler den virkelighed, som forbrydernes ofre oplever. Man har endvidere peget på, at den bestemmelse, der specielt skal beskytte mentalt syge og retarderede, i virkeligheden ser ud til at have den modsatte virkning, så at disse personer reelt nyder mindre beskyttelse end dem, der er raske. Man kan begrunde denne påstand med, at der ikke er afsagt domme i Højesteret, hvor der straffes for voldtægt mod et mentalt sygt offer. Forbrydelser mod dem, ser ud til altid at falde under den mildere bestemmelse. Argumentationen er antageligvis den, at der ikke er blevet udøvet vold, og derfor anses forbrydelsen ikke for at være voldtægt. Omvendt kan man spørge: Hvad er vold? En truende opførsel eller befalinger kan være nok til, at gerningsmanden får sin vilje, og en sådan opførsel indebærer tit trussel om vold, som er tilstrækkeligt for, at adfærden falder ind under bestemmelsen om voldtægt. Hvis lovforslaget bliver vedtaget, vil disse forbrydelser afgjort blive betragtet som voldtægt.

I lovforslaget er der bestemmelser om nogle forhold, der skal ses som skærpene omstændigheder ved strafudmåling for voldtægt. Et af dem er offerets unge alder. Desuden er der en almen bestemmelse om kriminalisering af seksuel chikane, der ligeledes defineres i lovforslaget. Derunder falder bl. a. berøring af kønsorganer eller bryster, både under tøjet og udenpå.

B. Seksualforbrydelser mod børn

Lovforslaget indebærer, at straffen for samleje og anden kønslig omgængelse med et barn under 14 år bliver ændret således, at strafferammens minimum og maksimum bliver den samme som for voldtægt, det vil sige fængsel fra 1 år og indtil 16 år. Dermed bliver der lagt vægt på, at disse forbrydelser er meget alvorlige, når de bliver begået mod børn. Voldtægt og samleje med børn under 14 år bliver de mest alvorlige seksualforbrydelser, i stedet for som nu alene voldtægt. Denne ændring har først og fremmest en symbolsk betydning i den forstand, at det ikke er meningen i praksis at forhøje straffe for seksualforbrydelser mod børn, kun at understrege at de er lige så alvorlige som voldtægt og andre forbrydelser mod voksne menneskers kønsfrihed. Her må jeg tilføje, at med lovforslaget regner man fortsat med at følge det princip, som der er tradition for i islandsk strafferet, nemlig at strafferammen er rummelig, således at domstolene har en vidtgående frihed ved strafudmålingen. I lovforslaget er der hjemmel for strafnedsættelse eller strafbortfald, når den skyldige til en forbrydelse mod barn under 14 år er jævnbyrdig med offeret i alder og udvikling. En sådan lovhjemmel er nødvendig på grund af 1 års straffeminimum.

På det seneste høres der stadig oftere krav om, at seksualforbrydelser mod børn ikke skal forældes. Der er fremsat et lovforslag i Altinget om, at seksualforbrydelser ikke forældes, når offeret er under 14 år. Selv om det kan virke uacceptabelt, at gerningsmænd kan undgå at blive dømt og straffet for seksualforbrydelser mod

børn alene af den grund, at der er gået lang tid siden forbrydelsen fandt sted, er det umuligt at acceptere, at forbrydelsen ikke kan forældes. I bemærkningerne til lovforslaget anføres der mange argumenter for, at disse forbrydelser skal forældes ifølge straffelovens bestemmelser om forældelse på samme måde som andre forbrydelser. Men for at imødekomme synspunkterne om, at forbrydelserne ikke bør kunne forældes, fremsættes der to forslag til ændring af straffeloven. Den første indebærer, at forældelsesfristen tidligst regnes fra den dag, den forurettede fylder 18 år, og ikke 14 år som det er i den nugældende lov. Den anden indebærer, at strafferammens maksimum for seksuel chikane mod børn bliver forhøjet med to år. Dermed bliver forældelsesfristen længere, når det drejer sig om forbrydelser mod børn, der er under 16 år, d.v.s. 10 års forældelsesfrist i stedet for 5 år ifølge nugældende lov.

Der er i debatten fremsat krav om, at den seksuale lavalder bliver forhøjet fra 14 år, som den nu er, til 15 eller 16 år. Det synspunkt kan jeg ikke støtte, og derfor er det mit forslag, at den forbliver uændret. Begrundelsen for det er, at undersøgelser viser, at unge i Island tidligt begynder at have sex, idet alderen for seksuel debut gennemsnitligt er lidt over 15 år. Dette faktum må man respektere, når reglerne udformes. Hvis den seksuelle lavalder er 16 år, er det muligt at rejse tiltale mod en 16-årig dreng, som har samleje med sin kæreste på knapt 16 år. Det er uacceptabelt og kan have negative følger, f.eks. trussel om anmeldelse fra en piges forældre, som ikke bryder sig om hendes forhold til drengen.

C. Prostitution

Ifølge nugældende islandsk ret er enhver tilskyndelse, mellemkomst og økonomisk udbytte af andres prostitution strafbar. Prostitution og anden kønslig omgængelse med børn under 18 år samt trafficking er endvidere strafbart. Desuden er det strafbart at prostituere sig, hvis det sker i den grad, at vedkommende forsøger sig selv derved.⁴ I lovforslaget foreslås det, at bestemmelsen om straf for at forsøge sig ved prostitution falder bort. I stedet bliver det strafbart at tilbyde, formidle eller efterspørge prostitution i en offentlig annonce. Med forskellige argumenter afvises det at kriminalisere sexkøb og derfor afvises den såkaldte svenske model. Argumenterne er bl. a., at forholdene i Island er anderledes end i Sverige, da reglerne om kriminalisering af sexkøb blev indført der. Man har ikke forsket meget i prostitution i Island, så information om udbredelsen af fænomenet er meget begrænset. Man ved dog, at størstedelen af prostitutionsmarkedet findes under overfladen, og at gadeprostitution næppe findes. Til gengæld ved man intet om, hvem det er, som køber sex i Island. De, som arbejder med ofre for seksualforbrydelser, mener, at prostitution findes, ikke mindst blandt børn i alderen 13-18 år. Disse børn lever under dårlige sociale vilkår og bruger i mange tilfælde narkotika. Det er strafbart ifølge nugældende lov at købe sex af børn under 18 år, så de allerede er beskyttede af loven.

4. Lovforslagets præsentation

I begyndelsen af februar i år havde jeg gennemarbejdet lovforslaget og afleveret det til ministeren, som var enig i mine forslag. Men på grund af de specielle omstændigheder og metoden ved udarbejdelsen af lovforslaget samt på grund af ønsker, der blev fremsat af frivillige organisationer om at kunne komme med kommentarer til lovforslaget, besluttede ministeren, at lovforslaget skulle igennem en speciel procedure, inden det blev forelagt Altinget.

Først fremlagde ministeren lovforslaget for regeringen som udkast. Samme dag blev det offentliggjort i medierne og på Justitsministeriets hjemmeside. Samtidig blev der installeret et specielt websted, hvor alle fik lejlighed til at fremføre bemærkninger til lovforslaget, inden det endeligt blev forelagt Altinget. Denne procedure er både meget positiv og meget demokratisk, idet den giver alle borgere lejlighed til at blive bekendt med lovforslagets indhold og fremsætte bemærkninger, inden den endelige beslutning om dets indhold bliver taget.

Det blev til en livlig debat om lovforslagets indhold, og de fleste af dem, der deltog i debatten, sluttede sig til de fremsatte forbedringer. Kritikere kræver derimod, at seksualforbrydelser mod børn ikke bør forældes, og at man indfører den svenske model, hvor sexkøb kriminaliseres. Om disse to punkter har der været en heftig meningsudveksling.

Det næste skridt i præsentationen af lovforslaget var et symposium ved Islands Universitets juridiske fakultet, hvor jeg drøftede dets indhold. Her kunne folk endvidere fremsætte bemærkninger. Symposiumet var velbesøgt og diskussionen var livlig. Man var mest interesseret i at diskutere de førnævnte to punkter, som der var delte meninger om, det vil sige forældelse af seksualforbrydelser mod børn og om sexkøb skal kriminaliseres.

Efter denne præsentation gik vi de fremkomne bemærkninger til lovforslaget efter i sømmene, og der blev taget hensyn til dem i det omfang, det var muligt. I de fleste tilfælde blev der tilføjet nærmere forklaringer i bemærkningerne med lovforslaget. Den eneste ændring i selve lovforslaget angår regler om de nye forældelsesreglers ikrafttræden. På mit møde med ministeren den 8. marts i år blev der så taget endelig beslutning om lovforslagets indhold. I begyndelsen af april præsenterede justitsministeren lovforslaget for regeringen og foreslog, at det blev forelagt Altinget, hvor det stadig er til behandling. Den første diskussion af tre har fundet sted, og lovforslaget befinder sig nu i Altingets Retsudvalg.

5. Konklusion

Til slut vil jeg understrege, at den islandske straffelov er et regelsystem, hvor der skal herske indbyrdes forbindelse og overensstemmelse. I lovforslaget har man i alle henseender taget højde for dette.

Lovforslaget indebærer en stor forbedring af regler om forældelse af seksu-
alforbrydelser mod børn, dog uden at overskride straffelovens ramme. Det ville
skabe en dårlig præcedens for ikke at holde sig inden for straffelovens grundprin-
cipper, hvis forbrydelserne ikke kunne forældes, uden at det ville indebære klare
fordele ud over dem, som lovforslaget sikrer.

Der foreslås endvidere store ændringer af bestemmelsen om voldtægt og be-
stemmelser om andre forbrydelser mod voksne menneskers kønsfrihed, hvilket
vil forbedre ofrenes retsstilling betragteligt.

Til sidst foreslås der inden for straffelovens rammer ændringer på bestemmel-
serne om prostitution, derunder blandt andet den retfærdige og rimelige ændring,
at det ikke længere er strafbart at forsørge sig ved prostitution. At indføre straf
for sexkøb ville være i direkte modstrid mod den ønskværdige udvikling mod at
reducere straffe, og det fremførte argument, at nogen skal have ansvaret og blive
straffet, er ikke acceptabelt.

Min vurdering er, at med faglig indsats fra interesseorganisationer, forsk-
ningsmiljøet og Justitsministeren fremstår der nu et lovforslag, hvor man på alle
måder imødekommer de fleste naturlige, retfærdige og rimelige krav på forbed-
ring, dog således at videnskabelige synspunkter respekteres.

Noter:

- ¹ Frumvarp til laga um breyting á almennum hegningarlögum, nr. 19 12. febrúar 1940 (kynferðis-
brot). Forslag til ændring af straffeloven nr. 19 12. februar 1940 (seksualforbrydelser). Findes
(på islandsk) på justitsministeriets hjemmeside, www.domsmalaraduneyti.is
- ² Ákvörðun refsingar í nauðgunarmálum (Strafudmáling i voldtægtssager), Úlfjótur, tímarit laga-
nema (52), 1999, side 67-84. Refsingar í nauðgunarmálum (Straffen for voldtægt). Rannsóknir í
félagsvísindum IV. Lagadeild. Háskólaútgáfan, Reykjavík 2003, side 29-44. Om disse undersøgel-
ser findes på dansk: Strafudmáling i voldtægtssager. Kvinder på randen. Tilegnet Beth Grothe Niel-
sen på 60-årsdagen, 6. november 1998. Århus Universitetsforlag 1998, side 59-81. Strafudmáling
i voldtægtssager - Højesteretsdomme i perioden 1977-2002. Rapport 46. nordiske forskerseminar
i Rørvig, Danmark. Nordiska Samarbetsrådet för Kriminologi. Stockholm 2004, side 36-43.
- ³ Kynferðisbrot samkvæmt 196. gr. hgl. (Seksualforbrydelser ifølge straffelovens § 196). Lögborg.
Rit Lagastofnunar Háskóla Íslands 2003, side 615-633. Slægd eða ofbeldi? Um ákvæði 196.
gr. hgl. (List eller vold? Om straffelovens § 196). Rannsóknir í félagsvísindum VI. Lagadeild.
Háskólaútgáfan, Reykjavík 2005, side 271-300.
- ⁴ Om de nugældende regler om prostitution i Island henvises til artiklen Prostitution i Island – lov-
givning og synspunkter af Ragnheiður Bragadóttir, i Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab,
marts 2005, 92. årgang, nr. 1, side 39-53.

Adresse:

Det juridiske fakultet
Islands Universitet
IS-101 Reykjavík
rb@hi.is